

ההסתדרות הציונית העולמית
WORLD ZIONIST ORGANIZATION

המחלקה לארגון וקשר עם ישראלים בתפוצות
THE DEPARTMENT OF IRGOON AND ISRAELIS ABROAD

בית העם

שיג ושיח ציוני

“החפץ הזה הוא אני”
בין היחיד לקבוצה
סוגיות זהות עם חנוך פיבן

יזום והפקת התוכנית: המחלקה לארגון וקשר עם ישראלים בתפוצות, תשע"ב
ליקוט ועריכה החומר: חנוך פיבן ונעה מרום
החוברת הופקה לצרכים חינוכיים פנימיים בלבד

**"אנשים זרים שאני בכלל לא מכיר
ממקומות אחרים וגם פה מהעיר
הייתי רוצה שידעו כולם
שיש ילד אחד בעולם"
והילד הזה הוא אני, יהודה אטלס**

תוכנית "בית העם" פותחה ע"י המחלקה לארגון וקשר עם ישראלים בתפוצות, ההסתדרות הציונית העולמית במטרה לעודד שיג ושיח בנושא הזהות הציונית והיחס למדינת ישראל.
בתוכנית זו נמצא מגוון טקסטים מסורתיים ומודרניים המתייחסים לקשת רחבה של נושאים.
באמצעות המפגש עם הטקסטים הללו אנו שואפים ליצור, בקרב יהדות העולם בכלל והדור הצעיר בפרט, דיון תוסס במרכיבי הזהות הציונית.
לדון במאחד בין כל חלקי העם היהודי ללא תלות במקום מושבו אך גם במפריד והמבדיל בנינו.
נעמוד על משמעות העצמאות המדינית של העם היושב בציון ויחסי הגומלין המתקיימים בין היהודים החיים בישראל לבין אלה החיים בתפוצות.
זוהי הזדמנות לכל אחת ואחד ללא תלות בידע מוקדם להכיר, ללמוד, לחשוב, לדון ולהרהר על משמעות הציונות במאה ה-21 ומידת הרלוונטיות שלה לחיינו.
תוכנית "בית העם" קיימת היום בעברית ובאנגלית ותתורגם לשפות נוספות בהתאם לדרישה.
המעוניינים בהפעלת התוכנית ובקבלת פרטים בנושא הכשרת מנחים ל"בית העם" מתבקשים לפנות למחלקה לארגון וקשר עם ישראלים בתפוצות: wzo.israelis@gmail.com

מבוא

חנוך פיבן, יליד אורוגוואי, עלה לישראל ב-1975 וגדל ברמת גן ובכפר סבא. לאחר לימודיו בבית הספר לאמנות בניו יורק, החל לפתח את סגנון הדיוקנאות הייחודי לו, המשתמש בחפצים יום יומיים לאיפיון דמויות של ידוענים. עבודותיו מתפרסמות זה קרוב לשני עשורים במיטב כתבי העת בעולם, מיטיימי וניוזוויקי בארה"ב ועד לידר שפיגלי והילונדון טיימס באירופה. בשנת 1994 זכה במדליית זהב מטעם איגוד המאיירים הניו יורקי, הפרס היוקרתי בענף האיור בארה"ב. בישראל פיבן התפרסם בעקבות טור הדיוקנאות בעיתון 'הארץ' בשנות התשעים. פיבן פרסם כמה ספרי ילדים, ביניהם רב המכר "נוצה סגולה" ויצר את תכנית הטלוויזיה "חפצים מתלוצצים" לערוץ 'הופי'. בשנים האחרונות מרבה פיבן לערוך סדנאות יצירה בהן מתנסים המשתתפים בחוויה היצירתית על ידי שימוש בשיטת העבודה שלו. סדנאות אלו מועברות לילדים ולמבוגרים כאחד. ההתנסות ביצירה בחפצים מאפשרת למשתתפים לבטא רגשות, רעיונות וסיפורים באמצעות כלי חזותי קל ליישום. חנוך פיבן מחלק את זמנו בין ברצלונה לתל אביב.

שימוש בערכה

החוברת כוללת הנחיות מפורטות למנחה, לרבות מגוון נושאים לדיון, שאלות ופעילויות. חשוב לציין, כי על המנחה להתחשב בקבוצת המשתתפים ובזמן המוקצב לפעילות. החוברת כוללת גם מגוון רחב של הצעות חינוכיות; אל תהססו להשתמש בכל דבר שיקדם את הצרכים שלכם בצורה הטובה ביותר. אין צורך להשתמש בכל החומרים שבחוברת. ניתן להשתמש רק בסדנת החפצים של חנוך שמסומנת בצבע סגול בחלקו העליון של העמוד או רק בפעילות הדיוקנאות. הוספנו לערכה עוד כמה דיוקנאות מובחרים מיצירותיו של חנוך, על מנת לתת לכם המנחים עוד אפשרויות. תוכלו לבחור את החלקים העונים על הצרכים שלכם לתוכנית ולקבוצה שאותה אתם מנחים.

יעדים / מטרות

מטרת הערכה היא ליצור דיון בנושאי זהות יהודית וציונות על ידי שימוש ביצירות של האומן חנוך פיבן. בדיוק כשם שאמן יוצר קולאז' על ידי מציאת חפצים וחומרים הבאים ממקורות שונים, הרכבתם יחד לכדי שפה אחידה והענקה של משמעות חדשה וייחודית לסה"כ; כך גם אנו מרכיבים את חיינו. בערכה הבאה נבחן נושאים שונים ומגוונים באמצעות כמה מרכיבים - האומנות של חנוך פיבן, תרגיל יצירתי אשר בו ננסה להרכיב דימוי חזותי אשר מספר את סיפור הזהות שלנו ונעשה על ידי שימוש במשמעויות השונות שנצמיד לחפצים, ודרך סיפורו של חנוך עצמו. כל חלק מהערכה יכול לעמוד בפני עצמו וכן להשתלב לכדי פעילות מורכבת ומעשירה.

הדיוקנאות

בנימין זאב הרצל

שמעון פרס

דנה אינטרנשיונל

משה רבנו

דוד בן גוריון

גולדה מאיר

בחרנו לפתח פעילות סביב הדמויות של הרצל, פרס ודנה מכייון שהן מסמלות אנשים ייחודיים אשר הלכו בדרכם המיוחדת תוך כדי שבירת מוסכמות. ביצירתיות ובאומץ הם פילסו לעצמם את הדרך והנהיגו בצורה מיוחדת להם. הוספנו את הדמויות של משה רבנו, דוד בן גוריון וגולדה על מנת לאפשר לכם יותר אפשרויות ויותר דיוקנאות, כך שתוכלו ליצור לעצמכם פעילויות על פי ראות עייניכם.

השימוש בדיוקנאות

להלן מספר אפשרויות לדיון ולחיבור המשתתפים עם הסוגיות השונות על ידי שימוש בדיוקנאות:

"היהודי הנודד": הניחו למשתתפים להסתובב בין הדיוקנאות (רצוי בזוגות) ולשוחח על השאלות המופיעות בכל אחת מהן. הגבילו את הזמן, ולאחר שכולם יסיימו זאת, כנסו את הקבוצה, תנו לחבריה להביע דעה ודונו בתשובות.

הכרזה החביבה עלי: תנו למשתתפים להסתובב בין הדיוקנאות ובקשו מהם לעמוד ליד הכרזה החביבה עליהם. בקשו מכל משתתף להסביר את הבחירה שלו.

כרזה כמקור להשראה: תנו למשתתפים לבחור את הכרזה שהם מזדהים עם הנושא או הערך המובעים בה והקציבו להם זמן להכין שלט/כרזה על אותו נושא (יש להכין את החומרים מראש).

ניתן להשתמש בדיוקנאות כדרך לחלוקת הקבוצה. המשתתפים יתחלקו לשלוש קבוצות לפי הדיוקנאות. לפי עניין: על המשתתפים לבחור עמדה ליד הכרזה המעניינת אותם במיוחד.
לפי כרזה: על המשתתפים לבחור עמדה לפי הכרזה החביבה עליהם ביותר.
בחירת המנחה: על המנחה לחלק את הקבוצה לפי ראות עיניו.

פעילות מקדימה איסוף חומרים

הצעד הראשון הוא לאסוף חומרים. האיסוף עצמו הוא כבר תחילת תהליך ההתבוננות על חפצי היום יום באופן שונה וחדש ותהליך של הסתכלות על חיינו. יש לנצל שלב זה על מנת ליצור ציפייה והתרגשות לפעולה. שבוע או שבועיים לפני הפעילות יש לערב את המשתתפים בפעילות. מצד אחד על המשתתפים להביא חפצים אשר אין להם עוד צורך בבית. מצד שני, יש למצוא בבית דוגמאות לחפצים אשר יש להם משמעות בחיינו.

קמפיין האיסוף

ניתן לעצב דיוקנאות ולבקש את שיתוף הפעולה של כל הקבוצה על ידי הבאת חפצים מהבית. זה יביא חפצים רבים ומגוונים. יש להציב תיבות לאיסוף החפצים. ברגע שפעולת האיסוף הושלמה, יש לסווג את החפצים השונים על מנת ליצור סדר בבלגן. בנוסף, ביום הסדנה המשתתפים יכולים להביא מהבית גם תיק קטן של חפצים אישיים שברצונם להשתמש. מבקשים מכל המשתתפים מבעוד מועד לאסוף חפצים מהבית לשימוש בסדנא. שלב איסוף וסידור החומרים הוא קריטי כי הוא יוצר בנק אסוציאציות. חשוב להדגיש כי כל משתתף לאו דווקא ישתמש בחפצים שהוא הביא בשביל הפרויקט שלו, אלא מסדרים את כל החפצים שהקבוצה הביאה במשטח אחיד וכל החפצים פתוחים לכולם. התהליך הזה מאפשר הענקת משמעות מחודשת לחפץ והיפרדות מהמשמעות המקורית.

מה צריך?

דוגמאות לחומרים וחפצים: טלפון, כפתורים, צעצועים, טלפונים ניידים, רמקולים, משחקי מחשב ... חשוב להסתכל מעבר לעולם הרגיל של מחזור (בקבוקים, מכסים, פקקים). כמו כן, מומלץ להתרחק מכל חפצי מלאכה מסורתיים של חנויות לעבודת יד ומלאכה. חשוב שיהיו חפצים רבים והרבה גיוון.

חפצים שצריך להיות לכל קבוצת יצירה:

משטח עבודה – הטוב ביותר הוא משטח קשיח שלא יקרוס תחת משקל החפצים. קרטון ביצוע בגודל רבע או חצי גיליון עשוי להתאים היטב.

חיבורים: אקדח דבק חם בשביל החומרים החומרים הכבדים, ניתן להשתמש גם בדבק פלסטי בשביל רוב חפצי הנייר והפלסטיק הקלים. ניתן גם לחברים חפצים אחד אל השני על ידי אזיקונים או חוטי ברזל. מספריים או סכין חיתוך ופליירים ניירות צבעוניים

פתיחת הראש לשפת היצירה בחפצים

(זמן מומלץ: 10 דקות)

על מנת לפתוח את הקהל לראיה יצירתית דרך העיניים של חנוך (צד ימין של המוח) יש להראות את הדיוקנאות של יצירותיו של חנוך.

אילו חפצים אתם מזהים?
האם מדובר בשימוש קונבנציונאלי
של החפצים הללו?
למה בחר חנוך להשתמש בחפצים
הללו בצורה הזו?

תרגיל חימום

(זמן מומלץ: 15 דקות)

יש לבקש מכל משתתפים לנשת לבנק החפצים ולבחור שני חפצים:

חפץ אחד אשר אני מתחבר/ת אליו מכל סיבה שהיא.

חפץ שני אשר מייצג/מסמל/מתחבר למשפחה שלי.

חפץ שלישי אשר מייצג/מסמל/מתחבר אצלי לישראל או ליחס שלי לישראל.

אם מדובר בקבוצה גדולה (יותר מ-10 משתתפים), ניתן להתחלק לקבוצות קטנות יותר בשביל שלב השיתוף.

בקבוצה כל משתתף ישתף את הקבוצה בחפצים שבחר ויסביר את בחירותיו.

ניתן להסביר לקבוצה כי הסיבה לשימוש בחפצים היא שהם עוקפים את מחסום ההגיון.

בנימין זאב הרצל

"ברגע של אמת, מגלה הרצל 'סוד' לנורדאו: האף שלו עצמו - יש לו תכונה מוזרה: מצד אחד ישר הוא לגמרי, אך מן הצד השני - הוא עקום מעט, בעבר לפני שהתחיל לעסוק בעניין היהודי, היה נוהג להפנות למצלמה את צדו הישר של האף אך מאז שהתמסר לעניין היהודי - מצטלם הוא דווקא בצדו העקום".

הילד הזה הוא אני - יהודה אטלס

אנשים זרים שאני בכלל לא מכיר
מקומות אחרים וגם פה מהעיר
הייתי רוצה שידעו כולם
שיש ילד אחד בעולם

והילד הזה, הילד הזה,
הילד הזה הוא אני
והילד הזה, הילד הזה
הילדה הזה הוא אני

"זהנה הגענו ליפו. שוב עוני, אומללות וחום, בצבעים עליזים. תוהו ובוהו ברחובות, בבית המלון, אין להשיג כרכרה. כבר ישבתי על סוס כדי לרכוב לראשון לציון, אך ירדתי ממנו, כשד"ר יפה השיג אמצעי תחבורה." - יומני הרצל, יפו, 26.10.1898

רעיונות לחומרים אלטרנטיביים להרצל שחנך פיבן מציע:

משקפת, מצפן, פנס, דגלים, לנו, מאוורר, פחמים, כלי בניה, דברים אירופאים (עיתון ישן, משקפיים, מכונת כתיבה, אותיות של מכונת כתיבה)...

שאלות לדיון:

1. על פי פיבן, החפצים מסמלים את הניגוד בין החזון האוטופי של הרצל על ישראל לבין המציאות. אם הייתם צריכים לבחור מחדש, אילו חפצים נראה לכם מבטאים את הניגוד הזה? האם אתם חושבים שבכלל יש צורך להדגשת הניגוד? האם לדעתכם יש בכלל ניגוד בין שני הדברים?

2. חנוך פיבן מדגיש את הניגוד בין התפיסה של ישראל אל מול המציאות שבה. האם חוויתם הרגשה חוויה דומה בנוגע לישראל? על אילו הבדלים אתם יכולים להצביע בין מה שסיפרו לכם על ישראל מול מה שפגשתם כשהגעתם לישראל? האם ההבדלים הפתיעו אתכם? האם ההבדלים חיזקו או החלישו את הרגשת הקרבה שלכם לישראל?

3. מבחינה חינוכית לפעמים בוחרים להציג את ישראל בצורה אופטימית – מה דעתכם על כך? האם זה תורם או מחליש את הקשר ביניכם לישראל?

4. הרצל היה אדם מאוד ייחודי. הוא היה יהודי גלותי שנולד, חי ונפטר מחוץ לארץ ישראל – אך הוא נתפס כסמל לאומי. מה היום לדעתכם מסמל את ישראל? מה מסמל את היחס שלכם לישראל?

5. בשיר "זהילד הזה הוא אני" המשורר מדבר על "ילד אחד בעולם". בחייו התמודד הרצל עם לא מעט מצבי עימות ואי הסכמה אולם תמיד נשאר נאמן לעצמו. האם יש סוגיה לגביה אתם מרגישים שאתם חווים חוויה דומה להרצל? מהו "הילד האחד" שלכם?

תרגיל הרכבת הזהות האישית

(זמן מומלץ: 60 דקות)

מתחילים בחפצים אותם בחרנו ומנסים לספר את הסיפור: מאילו חומרים אני עשוי.

אין דרישה ליצור דיוקן עצמי דומה ומדויק אלא סוג של דימוי חזותי או אפילו "מפת חפצים" אשר יש להם משמעויות עבורי בהקשר של מקום, היסטוריה אישית, היסטוריה משפחתית, לאומית. ניתן להוביל את זה למחזות יותר מטאפוריים או קונקרטיים, יותר פיגורטיביים או אבסטרקטים. בתום העבודה המנחה יעודד את המשתתפים לשתף ביצירתם.

שמעון פרס

רובוט - תמיד בעשייה

פרחים - אופטימי

שיער מקפיץ - עשייה, אנרגיה, התגמשות

פלסטרים - כישלונות

"אני חש שהתרומה הגדולה ביותר שהיהודים הביאו לעולם היא חוסר שביעות רצון" - שמעון פרס, 2010

"חלומי לא היה להיות נשיא, חלומי היה להיות רועה צאן או משורר של כוכבים" - נאום ההכתרה לנשיא, 15 יולי 2007

"צריך להיות אדם שכל הזמן פועל למשהו, ואני אומר אתה תמיד גדול כגדול העניין שאתה משרת ואתה נהיה קטן אם אתה משרת רק את עצמך" - ynet יולי 2005

"אנשים חושבים שאני מפנטז. אני לא מפנטז שום דבר. ואם כן, יש לי רישיון לפנטז, כי כל מה שפונטז הפך למציאות".
- ידיעות אחרונות 9 מרץ 2012

"מעבדות GGA מבקשות לחקור את 'גן שמעון פרס'"

http://www.president.gov.il/Presidential_Activities/Press_Releases/Pages/News_170412_01.aspx

הפסדים	הצלחות
1974 - הפסיד ליצחק רבין על רשות מפלגת העבודה	נבחר למזכירות מפא"י וביחד עם משה דיין נבחר כציר צעיר לסייעת מפא"י במשלחת לקונגרס הציוני בבאזל ב-1946
	1949 - מונה לראש שירותי הים
1977 - הפסיד בבחירות לראשות הממשלה - המהפך	מונה לראש משלחת משרד הביטחון בארה"ב
	בהיותו בן 29 מונה ע"י דוד בן גוריון למנכ"ל משרד הביטחון
	הקים את רפא"ל
1988 - הפסיד לראשות הממשלה	עמד בראש הקמת הכורים הגרעיניים של ישראל
	1959 - נבחר לראשונה לכנסת ישראל שם כיהן ברצף 48 שנה (כיהן כשר הקליטה שר תחבורה, תקשורת, הסברה, פנים, ביטחון, דתות, חוץ, אוצר, שיתוף פעולה אזורי, פיתוח הנגב והגליל והמשנה לראש הממשלה)
	1977 עמד בראש מפלגת העבודה
1996 - הפסיד בבחירות לראשות הממשלה	יזם את מבצע אנטבה
	שותף לראש הממשלה רבין בהשגת הסכם הביניים עם מצרים
2000 - הפסיד למשה קצב על תפקיד הנשיא	1984 - כיהן כראש ממשלה בממשלת הרוטציה ביחד עם יצחק שמיר
	1994 - זכה בפרס נובל לשלום יחד עם יצחק רבין ויאסר ערפאת
	1995-1997 - נבחר להחליף את רבין כיו"ר המפלגה וראש הממשלה
2005 - הפסיד לעמיר פרץ לראשות מפלגת העבודה	2003-2005 - נבחר ליו"ר המפלגה
	2005 - הקים את המשרד לפיתוח הנגב והגליל
	2007 - הושבע כנשיאה התשיעי של מדינת ישראל

1. מה החפץ הבולט ביותר עבורכם בכרזה? מה הוא מסמל עבורכם? מה הוא החפץ/ התכונה הכי בולטת בכם?

2. חנוך פיבן הדגיש את הניגוד בין האופטימיות והאושר שמסמלת חיוך הפרחים אל מול רצף הכישלונות של פרס בעולם הפוליטי שמסמלת גבות הפלסטרים. ניתן לראות בשני הצדדים הללו של פרס כמראה לישראל. מה הם הפרחים של ישראל? מה הם הפלסטרים של ישראל? האם בקהילה שלכם מתמקדים יותר בפלסטרים או בפרחים של ישראל?

3. אם תבחנו את הטבלה תיווכחו כי לפרס סדרה מרשימה של הצלחות אל מול רשימה מצומצמת של הפסדים בעשייה הפוליטית שלו, אך אם זאת נוצרה הילה של "לוזר" סביב פרס. מה אתם חושבים על כך? למה אנחנו כבני אדם וקבוצה מתמקדים בשלילי ולא בחיובי? ההרגשה בישראל היא כזאת: לא משנה כמה הצלחות יש לנו, תמיד נתפס בתקשורת ובקהילה הבינלאומית באופן שלילי. תמיד יתמקדו בשלילי ולא בחיובי. האם זה מוצדק? האם לדעתכם זהו הטבע האנושי או משהו שקשור ספציפית לישראל? איך אתם בוחנים את ישראל, דרך חיוך של פרחים או דרך פלסטרים?

4. פרס אהוב בעולם, אך עבור חלקים בציבוריות הישראלית ממשיך לייצג את היהודי הנלותי עם המבטא הלא ישראלי. יחד עם זאת, הוא מצא את הדרך שלו להנהיג. האם יש לכם אמירה ייחודית לגבי הקשר שלכם לזהות היהודית? לקשר שלכם לישראל?

תרגיל קבוצתי

(זמן מומלץ: 60 דקות)

יצירה משותפת בחפצים מאפשרת הצפה ודיון של נושאים שונים. העבודה הקבוצתית נותנת מסגרת הומוריסטית ויצירתית לדון בנושאים שונים ומגוונים.

כל קבוצה תבחן את החומרים האישיים שכל משתתף בחר לעצמו, ואז תענה על השאלה שהוצבה בפניהם כהנחיה לעבודה. שאלות לדוגמא:

הרכיבו על פי ראות עינכם את זהות הקהילה שלכם

הרכיבו על פי ראות עינכם את הזהות המשפחתית שלכם – מהי משפחה?

מהו יחס הקבוצה/קהילה לישראל?

מהו יחס הקבוצה/קהילה לציונות?

במה הקהילה/הקבוצה יהודייה?

מהו מחנך/מנחה?

מה זה מנהיג?

מה זה חזון?

מהו ישראל שלכם?

הרגישו חופשיים להוסיף עוד רעיונות על פי הצרכים שלכם – אין כמעט שאלה שלא תספק חומר למחשבה וליצירה.

דנה אינטרנשיונל

"בשנה האחרונה הכריז מדריך ה"לונלי פלאנט" על תל אביב כאחת מעשר הערים המומלצות ל-2011 (כשמקדימות אותה רק ניו יורק וטנג'יר, כבוד) ושם את העיר, מילולית, על המפה. תודו שההכרזה של אחד ממדריכי התיירות המפורסמים בעולם על העיר כ"מקום שנמצא תמידית בחופשה - אחרי כמה ימים לא תדע מתי סוף השבוע ומתי יום חול. העיר נמצאת בחגיגה מתמדת ותמיד תוכל למצוא בתי קפה מלאים, משתזפים, אצנים ומוליכי כלבים, ביום ובלילה" - אתר עכבר העיר, מאי 2009

http://www.mouse.co.il/world/CM.world_articles_item,1559,209,60580,.aspx

"בתחרות עולמית שנערכה באתר GayCities.com בשיתוף חברת התעופה אמריקן איירליינס, הוכרזה תל אביב שלנו כעיר הטובה ביותר בעולם עבור גייז. תל אביב גרפה 46% מקולות המצביעים, כשהיא עוקפת את ניו

יורק (14%), טורונטו (7% אחוזים), סאו פאולו בברזיל (6%) ומדריד (5%). - אתר עכבר העיר, ינואר 2012
http://www.mouse.co.il/world/CM.world_articles_item,1559,209,65671,.aspx

"בחירתה של דנה אינטרנשיונל ... כנציגת ישראל בתחרות האירוויזיון - עוררה תגובות נזעמות מצד קבוצות דתיות, מיד לאחר ההודעה על בחירתה, אך מסתבר כי התגובות החריפות כלפיה העניקו לשיר ולזמרת פרסום רב באירופה ובעולם." -

אתר News1

<http://www.news1.co.il/Archive/001-D-238054-00.html>

מתוך "הנה אני בא" - הדג נחש

"יצאתי לכיוון מישור החוף
איזה שוק אני עומד לחטוף
ועכשיו כשאני בתל אביב סוף סוף
משתלב עם הנוף, הכל טרי וזה טוב
וי, כמה שדיים, נשרפו לי העיניים
אחרי שנתיים של סדום ועמורה
לא מזהה את עצמי במראה..."

"להקת בת שבע התבשרה על המחאה דרך מהדורות החדשות: סגן שר הבינוי והשיכון, מאיר פרוש, דורש לבטל את השתתפותה במופע "פעמוני יובל" לציון חגיגות ה-50 למדינת ישראל - או לחלופין לשנות את החלק ביצירה, "אחד מי יודע" מתוך "אנאפאזה", שבו אמורים הרקדנים לעלות על הבמה בתחנות ובגופיות. "לא יכול להיות שמופע תועבה כזה ייערך במימון ממלכתי", הטיח סגן השר הדתי בראש הממשלה בנימין נתניהו." - הארץ, 3 מאי 1998

שאלות לדין:

1. הבחירה של דנה לייצג את ישראל באירוויזיון ב-1998 הייתה מאוד פרובוקטיבית - למה לדעתכם? האם דנה מתאימה לייצג את מדינת ישראל במעמד בינלאומי? מה מתאים ומה לא מתאים?

2. מה הכרזה גורמת לכם להרגיש? דנה היא אדם אשר הולך על פי אמונתה - מובילה ומנהיגה בדרך שלה. דנה ידועה בשל האמונה בעצמה, קריאת תיגר על המוסכמות ועל הדעות הקדומות, האומץ שלה ללכת בדרכה, למרות שהמסד השמרני אינו מקבל אותה. מה אתה חושב שזה אומר על דנה? מה זה אומר על ישראל? מה אתה חושב על זה בהקשר של מה שקרה ללהקת בת שבע באותה שנה?

3. בשנים האחרונות ישראל מקבלת הכרה בינלאומית כיעד תיירותי, ובאופן פרטני, תל אביב זכה בפרס לעיר הכי אטרקטיבית וידידותית לקהילה הלהט"בית - האם פרס זה הוא תעודת עניות למדינת ישראל או מקור לגאווה? האם זה משתלב או מתנגש עם הדימוי הדתי של ישראל וירושלים? האם לדעתך ישראל יכולה להכיל את שני הצדדים גם יחד?

4. השיר "הנה אני בא" של הדג נחש מחצין את הניגוד בין ירושלים ותל אביב וכן את הניגוד בין הצד השמרני של ישראל אל מול הצד הפלורליסטי, ליברלי שלה. ניתן להבחין בישראל בהתפתחות של שני כיוונים מנוגדים אשר מושפעים אחד מהשני: מחד גלובליזציה והתחדשות ומאידך התכנסות והתבדלות. איזה כיוון הוא הנכון לדעתכם להמשך קיומה של מדינת ישראל? האם אתם חווים תהליך דומה בקהילה שלכם? במדינה שלכם? איך זה בא לידי ביטוי?

סיכום

איך הייתה החוויה? מה היה לכם קשה? מה היה לכם קל?
אם מדובר בקבוצה שחבריה מכירים היטב איש את רעהו, ניתן לבקש מכל זוג לבחון את היצירה אחד של בן זוגו ולתת משמעות חדשה לדברים שמיי שיצר אותו בכלל לא התכוון.
מה אתם לוקחים מהחוויה הזו? האם היצירה אפשרה לכם לענות לשאלות מורכבות כמו: במה אתה יהודי? מה הקשר שלך לישראל?
תחזרו שוב על תרגיל החימום ותראו האם יש לאנשים תשובות חדשות/שונות. למה?

Resumen

¿Cómo vivenciaron esta actividad? ¿Qué les resultó difícil? ¿Qué les resultó fácil?

Si se trata de un grupo en el que todos se conocen bien, se puede pedir a las parejas que cada uno examine la obra del otro y asigne un nuevo significado a cosas en las que el otro ni siquiera había pensado.

¿Qué se llevan de esta experiencia? ¿La creación les permitió responder preguntas complejas? (¿En qué eres judío? ¿Qué relación tienes con Israel?)

Repitan el ejercicio de precalentamiento y vean si los participantes contestan con respuestas nuevas o diferentes.

¿Por qué?

DANA INTERNATIONAL

“El año pasado, Lonely Planet declaró a Tel Aviv como una de las diez ciudades recomendadas en 2011 (precedida solo por Nueva York y Tánger); literalmente, la puso en el mapa. Según la afirmación de una de las guías turísticas más importantes del mundo: Es un lugar que está permanentemente de vacaciones. Después de unos días no podrá distinguir entre el fin de semana y los días laborables. La ciudad se encuentra en un festejo continuo, y siempre podrá encontrar cafeterías llenas de gente, gente que toma sol, gente que corre y que pasea perros, tanto de día como de noche” (sitio en internet de Ajbar Hair, mayo de 2009):

http://www.mouse.co.il/world/CM.world_articles_item,1559,209,60580,.aspx

“En la competencia mundial realizada en el sitio GayCities.com en colaboración con la línea aérea American Airlines, nuestra Tel Aviv fue declarada la mejor ciudad del mundo para los homosexuales. Tel Aviv cosechó un 46% de los votos, superando a Nueva York (14%), Toronto (7%), San Pablo (6%) y Madrid (5%)” (sitio en internet de Ajbar Hair, enero 2012):

http://www.mouse.co.il/world/CM.world_articles_item,1559,209,65671,.aspx

“La elección de Dana International... como representante de Israel en Eurovisión despertó reacciones airadas en grupos religiosos una vez conocida la noticia de su elección, pero se comprobó que estas reacciones negativas confirieron a la cantante y a la canción gran difusión en Europa y el mundo” (sitio en internet News 1):

<http://www.news1.co.il/Archive/001-D-238054-00.html>

De: Aquí vengo, del conjunto Hadag Najash

*Emprendí la marcha hacia la llanura de la costa,
qué golpe voy a recibir.*

*Ahora que por fin estoy en Tel Aviv
me integro al paisaje, todo es fresco y está bien.*

Ay, cuántos senos, los ojos me quemó.

*Después de dos años de Sodoma y Gomorra
no me reconozco en el espejo”...*

EJERCICIO GRUPAL

(tiempo recomendado: 60 minutos)

La creación conjunta a partir de objetos permite el debate de diversos temas. El trabajo grupal brinda un marco humorístico y creativo para debatir temas variados.

Los grupos examinarán los materiales personales que cada participante haya elegido para sí y responderán la pregunta planteada como instrucción de trabajo.

Ejemplos de preguntas:

Compongan, a su criterio, la identidad de vuestras respectivas comunidades.

Compongan, a su criterio, la identidad de vuestras respectivas familias. ¿Qué es la familia?

¿Cuál es la relación del grupo/ comunidad con Israel?

¿Cuál es la relación del grupo/ comunidad con el sionismo?

¿En qué es judío el grupo/ la comunidad?

¿Qué es un educador/ coordinador?

¿Qué es un líder?

¿Qué es un ideal?

¿Cómo es vuestro Israel?

Siéntanse libres para agregar más ideas según las necesidades; prácticamente no hay preguntas que no ofrezcan posibilidades de pensamiento y creación.

Preguntas para debatir:

1. ¿Cuál es el objeto más destacado en el póster? ¿Qué simboliza para ustedes? ¿Cuál es vuestro objeto/ característica más destacado?
2. Hanoch Piven recalcó la contradicción entre el optimismo y la felicidad que representa la sonrisa de flores y la serie de fracasos de Peres en el mundo político, representados por las cejas de apósitos. Se puede ver estas dos facetas de Peres como un espejo de Israel. ¿Cuáles son las flores de Israel? ¿Cuáles son sus apósitos? ¿En vuestras comunidades se hace más hincapié en los apósitos o en las flores de Israel?
3. Si leen la tabla, comprobarán que Peres cuenta con una impresionante serie de éxitos y una lista reducida de derrotas en su quehacer político. No obstante ello, alrededor de él surgió una aureola de “perdedor”. ¿Qué piensan al respecto? ¿Por qué razón, como individuos y como grupo, nos centramos en lo negativo y no en lo positivo? En Israel cunde la sensación de que el país es percibido así en los medios de comunicación y la comunidad internacional: no importa cuántos éxitos tenga, siempre se hará hincapié en lo negativo y no en lo positivo. ¿Está justificado? ¿Piensan que así es la naturaleza humana, o que es algo específicamente relacionado con Israel? ¿Cómo observan a Israel: a través de la sonrisa de flores o de las cejas de apósitos?
4. Peres es querido en todo el mundo, pero en Israel sigue representando al judío diaspórico con acento no israelí. No obstante, encontró su camino al liderazgo. ¿Pueden decir algo especial con respecto a vuestra relación con la identidad judía y con Israel?

ÉXITOS	FRACASOS
Fue elegido secretario de Mapai, y junto con Moshe Dayan fue representante joven de Mapai en la delegación enviada al Congreso Sionista en Basilea, 1946.	1974: Perdió ante Ytzhak Rabin la presidencia del Partido Laborista.
1949: Fue elegido para presidir los servicios marítimos.	
Fue designado para presidir la delegación del Ministerio de Defensa en los EE.UU.	1977: Perdió las elecciones generales (el «vuelco»).
A los 29 años David Ben Gurion lo designó director general del Ministerio de Defensa.	
Creó la empresa Rafael.	1977: Perdió las elecciones generales.
Dirigió la creación de los reactores nucleares de Israel.	
1959: Fue elegido por primera vez para la Knéset, en la que fungió 48 años consecutivos (fue también ministro de Absorción, Transporte, Comunicaciones, Información, Interior, Defensa, Culto, Asuntos Exteriores, Hacienda, Cooperación Regional, Desarrollo del Néguev y la Galilea y viceprimer ministro).	1988: Perdió las elecciones generales.
1977: Presidió el Partido Laborista.	
1995-1997: Fue elegido para reemplazar a Rabin como titular del Partido Laborista y primer ministro.	2000: Perdió ante Moshe Katzav la elección presidencial.
Promovió la Operación Entebbe.	
Colaboró con el primer ministro Rabin en la obtención del acuerdo intermedio con Egipto.	2005: Perdió ante Amir Peretz la presidencia del Partido Laborista.
1984: Fue primer ministro alterno en el gobierno de rotación, junto con Ytzhak Shamir.	
1994: Recibió el Premio Nobel de la Paz junto con Ytzhak Rabin y Yasser Arafat.	2007: Asumió como noveno presidente del Estado de Israel.
2003-2005: Fue elegido titular del Partido Laborista.	
2005: Creó el Ministerio para el Desarrollo del Néguev y la Galilea.	
2007: Asumió como noveno presidente del Estado de Israel.	

SHIMON PERES

Robot: siempre en acción

Flores: optimista

Pelo revuelto: acción, energía, flexibilidad

Apósitos: fracasos

"Siento que el principal aporte de los judíos al mundo es la insatisfacción". Shimon Peres, 2010

"No soñaba con ser presidente, sino con ser pastor o poeta de estrellas".

Discurso al asumir la presidencia, 15 de julio de 2007

"Tiene que haber alguien que todo el tiempo haga algo; digo que siempre somos tan grandes como la idea a cuyo servicio estamos, y muy pequeños si estamos solo a nuestro propio servicio". Ynet, julio de 2005

"La gente cree que fantaseo; pero no fantaseo en absoluto. Y en caso de que así fuera, tengo licencia para hacerlo, porque toda la fantasía se convirtió en realidad". Yediot Aharonot, 9 de marzo de 2012

"El laboratorio GGA quiere investigar el gen de Shimon Peres"

http://www.president.gov.il/Presidential_Activities/Press_Releases/Pages/News_170412_01.aspx

EJERCICIO DE COMPOSICIÓN DE LA IDENTIDAD PERSONAL

(tiempo recomendado: 60 minutos)

Empezaremos con los objetos que habíamos elegido y trataremos de contar una historia: ¿de qué materiales estoy hecho?

No se debe crear un autorretrato parecido o exacto, sino una especie de imagen visual, o un “mapa de objetos” que sean significativos para mí en el contexto de mi lugar, mi historia personal, la historia familiar y nacional.

Se puede conducir esta actividad hacia aspectos metafóricos o concretos, figurativos o abstractos.

Al finalizar la tarea, el coordinador alentará a los participantes para que compartan sus trabajos.

Preguntas para debatir:

1. Según Piven, los objetos simbolizan la contradicción entre el ideal utópico de Herzl y la realidad. Si tuvieran que elegir de nuevo, ¿qué objetos piensan que expresarían esa contradicción? ¿Piensan que es necesario recalcar la contradicción? ¿Creen que hay una contradicción entre ambas cosas?

2. Hanoch Piven resalta la contradicción entre la concepción de Israel y su realidad. ¿Alguna vez experimentaron un sentimiento similar con respecto a Israel? ¿Qué diferencias pueden señalar entre lo que les habían contado sobre Israel y lo que vieron al llegar? ¿Estas diferencias los sorprendieron? ¿Las diferencias fortalecieron o debilitaron vuestro sentimiento de cercanía a Israel?

3. Desde el punto de vista educativo, a veces se opta por representar a Israel de manera optimista. ¿Qué piensan al respecto? ¿Esto fortalece o debilita vuestra relación con Israel?

4. Herzl era una persona muy especial. Era un judío diaspórico que nació, vivió y murió fuera de la Tierra de Israel, pero se lo ve como un símbolo nacional. ¿Qué representa a Israel hoy en día? ¿Qué cosa simboliza vuestra relación con Israel?

5. El autor del poema Ese chico soy yo habla de “un solo chico en el mundo”. Herzl nunca fue querido, pero fue fiel a sí mismo. ¿Hay algún tema en el sientan una vivencia similar a la de Herzl? ¿Cuál es ese “chico solo” de ustedes?

BINIAMIN ZEEV HERZL

“A la hora de la verdad, Herzl reveló un ‘secreto’ a Nordau. Su nariz tenía una cualidad extraña: de un lado era totalmente recta, pero del otro era un poco curva. En el pasado, antes de empezar a dedicarse a la cuestión judía, solía presentar a la cámara fotográfica el lado recto de su nariz, pero desde que se había consagrado a los temas judíos se fotografiaba del lado curvo”.

Ese chico soy yo - Yehuda Atlas

Gente extraña que nunca conocí de otros lugares, y también de aquí, me gustaría que supieran todos que en el mundo hay un chico solo.

Y ese chico, ese chico,
ese chico soy yo.
Y ese chico, ese chico,
ese chico soy yo.

“Llegamos a Jaffa. Otra vez la pobreza, la desdicha y el calor, con colores alegres. Caos en las calles, en el hotel, no se consiguen carruajes. Ya había montado a caballo para ir a Rishon LeZion, pero desmonté cuando el Dr. Yaffe consiguió un medio de transporte”.

Diarios de Herzl, Jaffa, 26.10.1898

Materiales alternativos para Herzl, propuestos por Hanoch Piven:

Largavista, brújula, linterna, banderas, ventilador, carbón, herramientas de construcción, objetos europeos (un diario antiguo, gafas, máquina de escribir, letras de una máquina de escribir)...

Los objetos que debe haber en cada grupo creativo:

1. Una superficie de trabajo: la mejor es una superficie rígida que no se quiebre por el peso de los objetos. Un cartón de tamaño de cuarto o medio pliego puede ser adecuado.
2. Pegamento: una pistola de pegamento caliente para los materiales pesados; se puede usar también pegamento plástico para la mayor parte de los objetos de papel y plástico liviano. También se puede unir dos objetos superpuestos con sunchos o hilos de alambre.
3. Tijeras o cuchillas, alicates.
4. Papeles de colores.

ABRIR LA MENTE AL LENGUAJE DE LA CREACIÓN A PARTIR DE OBJETOS (tiempo recomendado: 10 minutos)

Para lograr la apertura de los participantes a la visión creativa a través de los ojos de Hanoch (el hemisferio cerebral derecho) se deben mostrar los retratos de Hanoch.

¿Qué objetos identifican?

¿Se trata de un uso convencional de dichos objetos?

¿Por qué Hanoch optó por usar esos materiales de esa manera?

EJERCICIO DE PRECALENTAMIENTO

(tiempo recomendado: 15 minutos):

Pidan a todos los participantes que se acerquen al banco de objetos y que elijan:

Un objeto con el que me conecte por alguna razón.

Otro objeto que represente/ simbolice/ me conecte con mi familia.

Un tercer objeto que represente/ simbolice/ me conecte con Israel o con mi relación con Israel.

Si se trata de un grupo grande (más de diez participantes), se lo puede dividir en subgrupos para la etapa de compartir.

Cada participante mostrará a su grupo los objetos que ha elegido y explicará sus elecciones.

Se puede explicar al grupo que la razón para usar objetos es que estos superan la barrera lógica.

ACTIVIDAD PRELIMINAR: RECOLECCIÓN DE MATERIALES

(taller de objetos)

El primer paso consiste en recolectar materiales. La recolección es el comienzo del proceso de observación de los objetos cotidianos de una manera diferente y nueva, y del proceso de observación de nuestras propias vidas. Se debe aprovechar esta etapa para generar expectativas e interés por la actividad.

Una semana o dos antes de la actividad se debe involucrar a los participantes en la misma. Por una parte deberán llevar objetos domésticos que ya no necesiten; por la otra, deberán encontrar en sus casas objetos que tengan un significado en sus vidas.

Campaña de recolección

Se puede diseñar los retratos y pedir a todo el grupo que colabore trayendo objetos de sus casas; así se recogerá una gran cantidad de objetos. Se deben instalar cajas para la recolección de objetos.

Una vez finalizada la actividad de recolección, se debe clasificar los objetos para poner orden en ellos. Además de eso, el día del taller los participantes podrán llevar de sus casas una bolsa pequeña con los objetos personales que quieran usar.

Cuando llegue el momento, pidan a los participantes que traigan objetos de sus casas para utilizarlos en el taller. La etapa de recolección y orden de los materiales es crucial porque genera un banco de asociaciones. Es importante destacar que no se trata de que cada uno use en su proyecto los objetos que ha traído, sino que todos los objetos traídos serán ordenados por el grupo sobre una superficie común, y todos los objetos estarán disponibles para todos. Este proceso permitirá asignarles nuevos significados que darán a los participantes la oportunidad de despedirse del significado original.

¿Qué hace falta?

Ejemplos de materiales y objetos: teléfono, botones, juguetes, teléfonos móviles, micrófonos, juegos de computadora... Es importante mirar más allá del mundo habitual del reciclado (botellas, tapas, tapones); asimismo, recomendamos alejarse de los materiales tradicionales para manualidades de las tiendas del ramo. Es importante que hay muchos objetos, y mucha variedad.

LOS RETRATOS

Biniamin Zeev Herzl

Shimon Peres

Dana International

Moshe Rabenu

David Ben Gurion

Golda Meir

Hemos optado por desarrollar la actividad alrededor de las figuras de Herzl, Peres y Dana International porque representan a personalidades especiales que transitaron su propia senda de manera anticonvencional, abriéndose camino y erigiéndose en líderes a su propio estilo, con creatividad y temple.

Hemos agregado las figuras de Moshe Rabenu, David Ben Gurion y Golda Meir para ofrecerles más posibilidades de retratos y para que puedan crear sus propias actividades, según vuestras necesidades.

EL USO DE LOS RETRATOS

Detallamos a continuación varias posibilidades para debates y para conectar a los participantes con los diferentes aspectos del uso de los retratos:

“El judío errante”: Pidan a los participantes que circulen entre los pósters (preferentemente en parejas) y que hablen sobre las preguntas que figuran en ellos. Limiten el tiempo, y una vez que todos hayan terminado el recorrido, reúnan al grupo entero, permitan que los participantes expresen sus opiniones y analicen las respuestas.

Mi retrato preferido: Pidan a los participantes que circulen entre los pósters y que se detengan junto al retrato preferido. Pídanles que cada uno explique su elección.

El retrato como fuente de inspiración: Pidan a los participantes que elijan un póster con cuyo tema o valor se identifiquen, y asignen un tiempo para que preparen un retrato propio sobre dicho tema (deberán preparar los materiales por anticipado).

Se pueden usar los retratos para dividir a los participantes en grupos. Los participantes se dividirán en grupos según los retratos.

Por temas de interés: Cada participante adoptará una postura con respecto al retrato que le interese en particular.

Por retrato: Cada participante adoptará una postura según su retrato preferido.

Elección del moderador: El moderador dividirá al grupo a su criterio.

INTRODUCCIÓN

Hanoch Piven nació en Uruguay, llegó a Israel en 1975 y creció en Ramat Gan y Kfar Saba.

Después de sus estudios en la Escuela de Arte de Nueva York empezó a desarrollar un estilo peculiar de retratos, en los que recurre a objetos cotidianos para caracterizar a personajes célebres.

Sus obras se publican desde hace casi dos décadas en los principales diarios y revistas del mundo, desde Time y Newsweek en los EE.UU. hasta Der Spiegel y London Times en Europa.

En 1994 recibió la Medalla de Oro de la Asociación de Ilustradores de Nueva York, el premio más prestigioso en el rubro de ilustración en los EE.UU.

En Israel se hizo famoso en los años noventa, con una serie de retratos en el cotidiano Haaretz.

Ha publicado varios libros para niños, entre ellos el best seller La pluma violeta, y fue el autor del programa de televisión Objetos burlones, en el Canal Hop.

En los últimos años imparte talleres creativos en los cuales los participantes vivencian la creatividad usando su técnica de trabajo. En los talleres participan niños y adultos por igual. La creación por medio de objetos permite a los participantes expresar sentimientos, ideas y relatos a través de medios visuales de fácil aplicación.

Hanoch Piven reparte su tiempo entre Barcelona y Tel Aviv.

USO DEL EQUIPO

El presente folleto incluye instrucciones detalladas para el coordinador, incluidos diversos temas de debate, preguntas y actividades. Es importante señalar que el coordinador debe tomar en consideración las características del grupo de participantes y el tiempo asignado a las actividades. Asimismo, el folleto incluye una amplia gama de propuestas educativas; no vacilen en usar todo lo que tengan a mano para responder a las necesidades de la mejor manera posible. No es necesario usar todos los materiales del folleto; se puede usar solo el “Taller de objetos de Hanoch” señalado con el color XXX o solo la actividad de los retratos. En este equipo hemos agregado algunos otros retratos de Hanoch, a fin de ofrecer a los coordinadores más posibilidades. Solo deberán elegir las partes que respondan a vuestras necesidades, según el plan de trabajo elaborado y el grupo que coordinen.

METAS/ OBJETIVOS

El objetivo del presente equipo consiste en generar un debate sobre temas de identidad judía y sionismo, recurriendo a obras de Hanoch Piven. El artista crea sus collages a partir de la búsqueda de objetos y materiales de diferentes orígenes, combinándolos en una composición de lenguaje uniforme y asignando al producto un significado nuevo y peculiar; de la misma manera componemos nuestras vidas. En el presente equipo analizaremos diversos temas a través de diferentes componentes: el arte de Hanoch Piven y un ejercicio creativo en el que trataremos de componer una imagen visual que relate la historia de nuestra identidad a través del uso de los diferentes significados que asignaremos a los objetos y por medio de la historia del propio Hanoch. Cada módulo del equipo es independiente, y todos pueden combinarse en una actividad compuesta y enriquecedora.

Promoción y producción del programa: Departamento de Irgoon y los israelíes en el extranjero, 5772
Recopilación y edición del material: Hanoch Piven & Noa Marom

Publicación producida sólo con fines educativos internos

**“Gente extraña que nunca conocí
de otros lugares, y también de aquí,
me gustaría que supieran todos
que en el mundo hay un chico solo”.**
Yehuda Atlas

El programa “Beit Haam” ha sido desarrollado por el Departamento de Irgoon y los israelíes en el extranjero de la Organización Sionista Mundial, a fin de estimular el diálogo sobre la identidad sionista y la relación con el Estado de Israel.

En este programa encontraremos diversos textos tradicionales y modernos que se remiten a un amplio espectro de temas.

A través del encuentro con dichos textos aspiramos a generar, en el judaísmo mundial en general y en la joven generación en particular, un debate vivaz sobre los componentes de la identidad sionista, y a analizar los elementos que aglutinan a todas las partes del pueblo judío, independientemente de sus lugares de residencia, pero también lo que nos separa y nos divide.

Nos detendremos en el significado de la independencia política del pueblo que vive en Sión y en las relaciones recíprocas entre los judíos que viven en Israel y los que viven en la diáspora.

Ésta es una oportunidad para todas y todos, independientemente de sus conocimientos previos, para conocer, aprender, pensar, analizar y reflexionar sobre el significado del sionismo en el siglo XXI y su grado de relevancia en nuestras vidas.

El programa “Beit Haam” existe actualmente en hebreo e inglés, y será traducido a otros idiomas de acuerdo con los pedidos que nos lleguen.

Quienes estén interesados en implementarlo y en recibir datos sobre la capacitación para de moderadores de “Beit Haam” pueden dirigirse al Departamento de Irgoon y los israelíes en el extranjero, wzo.israelis@gmail.com

ההסתדרות הציונית העולמית
WORLD ZIONIST ORGANIZATION

המחלקה לארגון וקשר עם ישראלים בתפוצות
THE DEPARTMENT OF IRGOON AND ISRAELIS ABROAD

Beit Ha'am

DIÁLOGO SIONISTA

בית העם

שיג ושיח ציוני

**Este objeto soy yo – entre
lo personal y lo colectivo**
Identidad con Hanoch Piven

